

Od faune su primijećeni šišmiši (Chiroptera) vrste **Rhinolophus ferrum aquinum Schreb.** Šišmiši su se nalazili na stropu iznad sipara i na stijenama prvog desnog hodnika, t. j. oko 40 m ispod površine zemlje. Drugo mjesto, gdje su nađeni, nalazi se iznad slapa (točka 11.) u dimnjacima na stropu u dubini od 90 metara. I na koncu po treći put su nađena dva odrasla šišmiša na kraju sjeverozapadnog kanala — 160 metara od ulaza. Mislim, da ovi šišmiši nisu došli na ovo mjesto iz gornjih dvorana, već negdje iznad tog mjesta imaju vezu sa površinom, koja je moguća kroz vrlo visoku dijaklazu, u kojoj je formiran ovaj kanal. U malom vodenom bazenu s lijeve strane na kraju sipara našli smo slijepog račića, *Nipharagusa* (neodređen). Kako smo bili sve bliže vodi, primjećivali smo sve veći i veći broj babura **Titanethes albus**. Na nekim vlažnim stijenama uz vodu sve je vrvjelo od tih babura. Na početku sjeverozapadnog kanala opažena je stonoga **Lithobius forficatus L.** Na stijenama ispod ulaza u ponor bilo je mnogo pećinskih skakavaca **Trogophilus cavicola** Kollar.

Uz ovaj živi svijet nailazili smo na mnogo manjih i većih kostiju, a i čitave pseće kosture, koji su i živi bacani u ponor. — Uz mnoge kosture blatna je stijena bila izgrebena pandžama i to na onoj strani, od kuda dopire svjetlo u ponor. Neki su psi uginuli izmoreni glađu i uzaludnim pokušajima da se popnu iz mraka, o čemu svjedoči položaj nađenih kostura. Ovo je žalostan primjer ljudske okrutnosti.

Ovaj je ponor vrlo zanimljiv, kako po svom obliku i brojnim kanalima, tako i radi vodenog toka, pa u buduće zahtijeva detaljno istraživanje dijaklaza u lijevom kanalu i utvrđivanje, otkuda dolazi ta voda. Izvršit će se bojadisanje vode, koja utječe u nedaleki ponor Ambarac ili Krpeljaču, da se utvrdi, da li ta voda protječe ponorom i na kome mjestu izlazi.

Ponor su istražili članovi Speleološke sekcije Planinarskog društva »Željezničar« dne 3. IV. 1955. godine. Ekipu, koja je radila u ponoru sačinjavali su Marjanac Slavko, Katušić Stjepan, Debeljak Janko, Lončar Vlado i Božičević Srećko. Snimili su ponor: Marjanac S. i Božičević S., a fotografirao je Katušić S.

RESUMO

La aŭtoro priskribis la esplorojn de ĉi tiu ĝis nun neesplorita abismo 100 m profunda. Ĉe ĝia fundo fluas akvo, kiun oni povas utiligi por akvoprovizado unu el tiaj superas la longecon de 100 m. La hidrografiaj esploroj de la abismo de la fervoja stacio Oštarije. En la fundo de la abismo ekzistas kelkaj kanaloj; povus doni pli konkretajn konkludojn rilate havigon de akvo.

Recenzija

La migranto. Oficiala ligilo de la Esperantistoj Naturamikoj. Eldonita de la Turista Asocio »La Naturamikoj« Esperanto-Fako (TANEF). N-ro 5 (majo) 1955.

Novi broj časopisa međunarodnog Planinarskog Saveza »Priatelj prirode« (TANEF), koji se štampa na esperantu u Belgiji, donosi vrlo zanimljiv i raznolik materijal. Nakon uvodnika H. Va-

gnera slijede izvještaji o aktivnosti u raznim zemljama, pa i u Jugoslaviji (izvještaj F. Wokouna o osnutku društva »Priatelj prirode« u Zagrebu). Slijedi program međunarodnih susreta planinara u Linzu (6—12. VIII.), Nassfeldu (13—20. VIII.) i Tscherswaldu. Značajniji članci nose ove naslove: Kroz malenu Evropu (Saarska oblast), Skupno

putovanje u Dansku, Preko Španije u Afriku, Prijatelj prirode, Lijepa rijeka lijepo sklonište, Nešto o geologiji. Odličan papir i prekrasne ilustracije doprinose još više lijepom izgledu časopisa.

Za Jugoslaviju prima pretplate Franjo Wokoun, I. stara Peščenica 50, Zagreb.

M. G.

Čanadija Stjepan:

ŠTO ZNAMO O KRAPINSKOM PRAČOVJEKU

(120 str. 12 slika, 1 tabela).

Pisac je na zanimljiv i popularan način prikazao čuvene fosilne ostatke pračovjeka i njegovih suvremenika, koji su pronađeni u Krapini, a koje je proučavao i obradio naš poznati naučenjak dr. D. Gorjanović-Kramberger. Najprije je pisac u ovoj knjižici iznio mišljenje o postojanju pračovjeka prije nalaza u Krapini i dao kratki prikaz sličnih fosilnih nalaza u svijetu prije otkrića kod nas. Zatim je prikazao kako je došlo do otkrića diluvijalnog nalazišta u Krapini, opisao je na zanimljiv način samo nalazište t. j. nekadašnju polupećinu na brdu Hušnjakovo, onda životinjske suvremenike krapinskog pračovjeka, njegove skeletne ostatke, kako je izgledao. Nadalje kako i na koji način je pračovjek živio, te njegove koštane i kamene ruktovrine (artefakte). Pisac je usporedio krapinski nalaz s drugim nalazima u svijetu, iznio je njegovu starost, te dao pregled i usporedbu fosilnih nalaza ljudi u svijetu. Na završetku knjižice dat je kratak životopis prof. Gorjanovića, zatim redoslijed iskapanja u Krapini, prikaz autora i drugih ličnosti čiji je rad direktno ili indirektno u vezi s krapinskim nalazom, te je na kraju prikazana najvažnija literatura o krapinskom nalazištu.

M. Malez

Karst und Höhlen in Niederösterreich und Wien. Verlag für Jugend und Volk. Wien 1954. Ovo djelo izašlo je u redakciji R. Pirker-a i dr. H. Trimmel-a, a uz suradnju mnogih poznatih austrijskih speleologa članova »Landesverein für Höhlenkunde in Wien und Niederösterreich«.

U predgovoru se napominje, da je zadaća ove knjige prvo, da iznese stanje speleoloških istraživanja u Beču, Donjoj Austriji i pokrajnim područjima, drugo, da pokaže mnoštvo problema, koji spadaju na speleologiju u njihovom radnom području i treće, da oduševljenim prijateljima planinskog svijeta bude ova knjiga uvod u znanstvenu speleologiju.

R. Pirker u prvom i H. Salzer u drugom dva članka prikazuju historijat speleoloških istraživanja u Austriji. Slijedeći članak je od H. Mrkos-a »Zašto speleološka istraživanja?« i H. Trimmel-a »Što je speleologija?«. Nadalje slijedi članak H. Trimmel-a »Nastajanje i nestajanje podzemnog svijeta«. E. Arnberger prikazao je u članku »Moć djelovanja vode« kako nastaje površinski krš i glavne njegove oblike, a R. Pirker obradio je klimu u speleološkim objektima i nastajanje podzemnog leđa. H. Mrkos daje dalje članak o čudesnom svijetu podzemlja, a H. Salzer je u članku »Čarolije iz kamena« prikazao nastajanje sigastih tvorevina i glavne oblike takovih tvorevina. Primjenu kemijskih i fizičkih istraživanja u speleologiji prikazao je kratko R. Hock. Život životinja u podzemlju prikazao je H. Strouhal, a životinjski svijet pećine »Hermannhöhle« kod Kirchberga a Wechsel prikazao je iscrpno J. Vornatscher. Nadalje je isti pisac dao pregled pećinske flore i šišmiša u donjoj austrijskim pećinama. W. Abrahamczik prikazao je nalaze pećinskog medvjeda, a G. Mosler daje članak »Zašto zaštita pećina«. Zatim je G. Fa-